

Biblioteca de l'Edifici Històric

UNIVERSITAT DE BARCELONA

CATALÀ

Benvinguts a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona

Accés principal a la Biblioteca

La Universitat de Barcelona va ser creada el 1450 gràcies al Reial Privilegi que va concedir Alfons el Magnànim i, en certa manera, va ser també la successora de l'Estudi General de Medicina creat pel rei Martí I l'Humà, el 1401. Les notícies sobre la seva Biblioteca són gairebé tan antigues com les de la mateixa Universitat i, com és lògic, estan estretament vinculades al seu esdevenir històric.

Se sap que a mitjan segle XVI (1539-1559) ja s'havia constituït la Biblioteca i que existien uns primers catàlegs. Més endavant, l'any 1725, l'Estatut de la Universitat de Cervera —creada al principi del segle XVIII pels Decrets de Nova Planta que van suprimir les sis universitats catalanes

existents aleshores i continuadora de l'Estudi General de Barcelona— té en compte, per primer cop, la «llibreria».

Els processos de desamortització (1820 i 1837) i el trasllat per part del govern liberal de la Universitat de Cervera a Barcelona (1842) van comportar un increment notable dels fons de la biblioteca, ja que el patrimoni bibliogràfic de tots els convents de Barcelona va passar a constituir la nova Biblioteca Provincial (i Universitària). Actualment, aquest ric patrimoni documental està preservat i difós per la Secció de Reserva.

Els fons de la Biblioteca van patir una primera segregació el 1843 quan el Col·legi de Medicina i Cirurgia de Barcelona es va convertir en Facultat de Medicina. Aquest procés de dispersió va continuar a partir de 1920, quan es van començar a crear petites biblioteques departamentals (Química, Història, Filosofia, etc.), cosa que va generar una desconexió entre la biblioteca històrica i la diversitat de biblioteques especialitzades que s'anaven creant.

Finalment, a partir de l'any 1980 es va dur a terme un procés de creació d'un sistema bibliotecari que implicava la creació d'un catàleg únic i l'establiment d'uns processos comuns per a totes les biblioteques.

La Biblioteca està orientada a donar resposta als nous entorns d'aprenentatge i investigació

Avui: la Biblioteca dins del CRAI

www.bib.ub.edu

La Biblioteca de l'Edifici Històric inclou les biblioteques de Lletres i de Reserva i, juntament amb altres 17 biblioteques de la Universitat de Barcelona, forma part del Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació (CRAI), ens creat al principi de l'any 2004 per adaptar les biblioteques universitàries al nou Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) i a l'Espai Europeu de Recerca (EER). Els CRAI representen un nou model de gestió basat en la convergència dels serveis de biblioteca amb altres serveis de la universitat (tecnologia, millora i innovació docents, informació a l'alumnat, etc.). En el cas de la Universitat de Barcelona s'ha integrat l'àmbit de la millora i la innovació docents (suport a la docència).

«M'exalta el nou i m'enamora el vell»

Sol, i de dol (1997)

J. V. Foix

L'orientació de la Biblioteca de l'Edifici Històric, com la de la resta de biblioteques de la Universitat de Barcelona, es troba ben sintetitzada

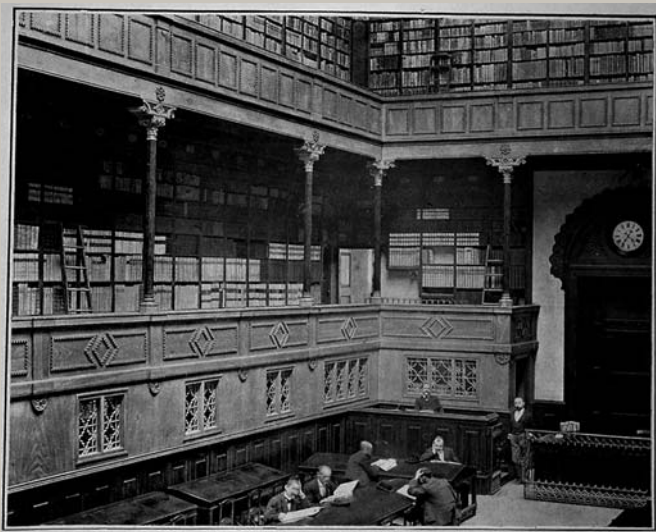
en aquest vers del genial poeta català, atès que ha sabut combinar l'atenció a la introducció de les noves tecnologies (com ho demostra l'alt grau d'informatització, la nombrosa col·lecció de fons digitals, els serveis web, etc.) amb la conservació i difusió dels fons antics que custodia.

Exterior de l'hemeroteca des de l'escala interna del Paranimf

La Biblioteca manté gran part del projecte original d'Elies Rogent

L'edifici i les instal·lacions

La Biblioteca s'ubica a l'Edifici Històric, construït per Elies Rogent durant la segona meitat del segle XIX. Podríem dir que encara conserva una bona part del projecte original d'aquest arquitecte, tot i que el creixement de la mateixa Universitat, el racionalisme del primers anys del segle XX —que van eliminar gairebé la totalitat dels detalls

decoratius originals de la sala de consulta— i les obres que es van dur a terme al final del 1990 expliquen alguns canvis importants en el patrimoni arquitectònic original.

L'entrada a la seu central de la Biblioteca es troba a la primera planta del Pati de Lletres, just al costat del Paraninfo. En primer lloc, s'arriba a la sala de consulta. A continuació, s'accedeix a les quatre sales que s'estenen per la façana principal de l'edifici: Sala

Aguiló (on s'hi ubica la secció de Reserva), Sala Pifarrer, Sala Torres Amat i Sala de la Torre del Relloge. Tot seguit, i com a resultat d'ampliacions posteriors, s'hi troben la reformada Sala de Grec i la Sala d'Hebreu i Arameu. Finalment, hi ha la Sala de Manuscrits, que es comunica per un lateral amb la Sala Torres Amat i conserva el mobiliari original —dissenyat per Elies Rogent— com ara les llibreries i els armaris de cedre, també presents en altres sales nobles de l'Edifici Històric.

Imatge històrica de la Sala de Consulta abans de la reforma de 1930

Destaca una col·lecció digital amb més de 10.000 títols de revistes i bases de dades

Fons modern

El fons modern de la Biblioteca està especialitzat en llengua i literatura. Destaquen els apartats de literatura en castellà, crítica i teoria literària, estudis de llatí clàssic i medieval, indoeuropeu i humanisme, lingüística i llengües en general. També acull un ric fons de literatura catalana, basca, galaicoportuguesa, eslava, provençal i occitana, grega i bizantina, i semítica.

El fons consta aproximadament de 270.000 volums (el total de la Universitat supera el milió i mig) i uns 1.700 títols corresponents a publicacions periòdiques en versió impresa (sobre un total de 37.000 per a tota la Universitat). També cal destacar la col·lecció digital, que és comuna a totes les biblioteques, i que està formada per més de 10.000 títols de revistes i bases de dades llicenciades.

Finalment, cal fer esment a diverses col·lec-

cions especials per la seva temàtica i pel seu origen, com ara el Llegat Bonner, Llull, Grewe (alimentació i gastronomia), la biblioteca Cirac, Pau Ginés, Millàs Vallicrosa, Col·lecció Uni-

versitària (obres publicades pel professorat), etc. Molts d'aquests fons provenen de les donacions de magnífiques biblioteques privades que han ajudat a engrandir i enriquir la seva col·lecció.

Imatge del pati intern neogòtic de la Biblioteca

S'estan duent a terme projectes de digitalització i difusió del fons antic

Fons antic

El fons antic de la Universitat de Barcelona, juntament amb els de la Biblioteca Nacional (Madrid), Biblioteca de Catalunya i Biblioteca de la Universidad Complutense, és dels més valuosos de tot l'Estat. Com ja s'ha dit, els seus orígens es troben en les lleis desamortitzadores dels béns eclesiàstics de 1820 i 1837 per mitjà de les quals, el fons de les biblioteques conventuals de Barcelona, riquíssim en manuscrits, incunables i impresos dels segles XVI al XVIII, es van integrar a la Universitat per formar una gran Biblioteca Pública.

• Manuscrits

Es disposa de 2.169 manuscrits, el més antic dels quals és del segle X. Els segles XV-XVIII són els més representats. Entre els manuscrits més emblemàtics de la Biblioteca, podem citar-ne els següents: *Crònica de Jaume I* (1343), *Llibre dels àngels* de Francesc Eiximenis (1445), *Llibre apellat Consueta* (s. XIV), *Opera* de Ciceró (al final del s. XIV), *Jardinet d'Orats* (1486), així com diversos manuscrits de Ramon Llull.

• Incunables

Hi ha 946 incunables, un centenar dels quals no es troba en cap altra biblioteca estatal i algun dels quals és exemplar únic. Principalment queda representada la impremta de Barcelona i la de la resta d'Espanya. La peça més antiga correspon al primer llibre imprès a Itàlia (Ciceró. *De oratore*. Subiaco: Conradus Sweynheym i Arnoldus Pannartz, 30 de setembre de 1465).

Vista general de la Sala Torres Amat

Les obres del fons de reserva han estat presents en exposicions d'arreu del món

Es tracta de xilografies, cal·cografies i litografies que abracen tota la història del gravat des del segle XVI al XIX.

• Pergamins

Hi ha 890 pergamins procedents de diversos monestirs (Alguaire, Sant Benet de Bages i de Sant Pere de Casserres), i de diferents localitats (principalment de l'Empordà, del Rosselló, del Vallès i del Barcelonès).

• Impresos (s. XVI fins al 1820)

Es disposa d'uns 150.000 impresos, amb una presència important de la impremta europea, especialment espanyola, italiana, francesa i portuguesa i, en menor mesura, flamenca, alemanya i helvètica. El conjunt de sermonaris (possiblement el més ric de l'Estat), el fons de revistes dels segles XVII i XVIII i el fons d'obres de medicina i ciències jurídiques són especialment destacables.

• Gravats

Aplega més de 8.000 gravats en làmines soltes, 5.392 dels quals són duplicats donats el 1887 per la Biblioteca Nacional de Madrid, i la resta prové dels convents desamortitzats.

Llibre d'hores (s. XV). Ms. 1841

Sacra família. Gravat de Luis Fernández Noseret segons l'original de Rafael. (1795)

Crònica de Jaume I (1343). Ms. 1

Escut de la restaurada Universitat de
Barcelona de 1842 amb els blasons
de totes les províncies catalanes i de
les Illes Balears, que formaven
el districte universitari

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Gran Via de les Corts catalanes, 585
08007 Barcelona

Horari Biblioteca: de dilluns a divendres,
de 8 a 21 h.

Tel: 934 035 317

www.bib.ub.edu/biblioteques/lletres

blocdellletres.wordpress.com

pi@ub.edu